

# NEUROLOGIJA

Dubravko Marković

Neurološka djelatnost nastaje unutar Sezione Psychiatrica utemeljene 1896. godine, a kao samostalna se služba razvija od 1979. godine odvajanjem od dotada skupne struke, neuropsihijatrije. Nezaobilazna su imena tvoraca moderne neurologije u Puli prof. dr. Frane Jelašića i prim. dr. Ive Nazora. Od 1979-1988. godine Djelatnost vodi dr. Ante Mihovilović, a od 1988. do 1992. dr. Bogoljub Vejnović. Velika je njihova uloga u nastanku suvremene neurologije u Puli. Ne smiju se zaboraviti niti glavne sestre djelatnosti pok. Milka Jovanović i dugogodišnja omiljena glavna sestra Silvana Kaluderović. Dakako, svatko tko je kroz Djelatnost prošao dao je svoj prilog njezinom razvoju.

Od 1992. do 1995. Neurološku djelatnost vodi mr. sc. dr. Julijana Franinović-Marković. To je bremenito vrijeme, rat se smiruje u Hrvatskoj, a bjesni u Bosni. Pomagali smo kako smo mogli, netko na poslu, netko na bojišnici. Smatrali smo

to normalnom dužnosti i zato ne želimo nikoga posebno isticati. U razdoblju od 1993-1995. troje specijalista (dr. Mihovilović, dr. Jedrejčić-Grbin, dr. Franinović-Marković) napuštaju Djelatnost, dvije kolegice osnivaju vlastite ambulante.

Slijedi period 1995-2006. kada ukupno šest mladih kolega dolaze u Djelatnost (dr. Fredric Ivan Silconi, dr. Lorena Radolović-Prenc, dr. Dolores Janko-Labinac, dr. Paola Riosa, dr. Maurizio Juričić, dr. Mario Grbin). Veliki teret stvaranja novih speci-



Laboratorij za dopler dijagnostiku



Zgrada u kojoj je radila neurološka djelatnost od 1980.-2001.

Domjenak prigodom odlaska dr. Bogoljuba Vejnovića u mirovinu - tri generacije neurologa na okupu.



Laboratorij za kliničku neurofiziologiju.



Iz odsjeka za cerebrovaskularne bolesti.



jalista pao je na leđa dr. Bogoljuba Vejnovića, dr. Franje Šugara, dr. Lidije Maračić, dr. Egidia Gregorovića i rukovoditelja Djelatnosti. Uz to radi se u staroj zgradi nekadašnje Pedijatrije u Zagrebačkoj ulici, još se osjeća rat i sve njegove posljedice. U međuvremenu u Djelatnosti radi i vukovarska prognanica dr. Srđana Telarović, specijalizant neurologije, koja kasnije prelazi na neurološku kliniku KBC-a Rebro. S ponosom ističemo činjenicu što je bila i naš učenik, a sada ugledan kliničar i znanstvenica. Kratće vrijeme (1996-1997) u Djelatnosti je i dr. Snježana Sameljak, neurolog. Krajem 1997. odlaskom u mirovinu Djelatnosti napušta dugogodišnji voditelj Opće neurologije dr. Franjo Šugar.

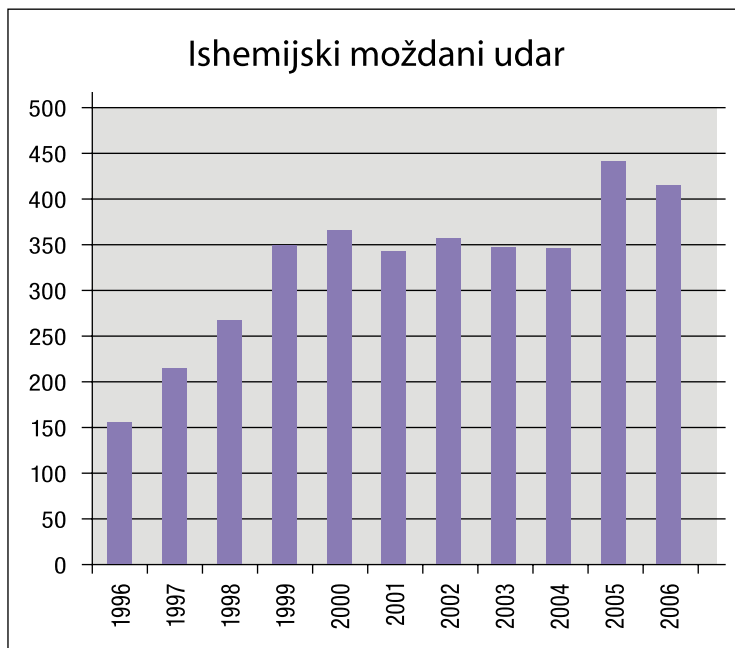
Djelatnost za neurologiju je 2000. iz neuvjetne zgrade u Zagrebačkoj ulici preseljena u lokalitet Mornaričke bolnice. Dosta smo time dobili, ali nešto i izgubili. Hitna pomoć na starom lokalitetu, ORL odjel, Psihijatrija, Okulistika i Zarazni dosta nam nedostaju. Godina preseljenja ujedno je i godina značajnog povećanja rada u Djelatnosti. Ukoliko analiziramo rad liječnika specijalista i sestara u Djelatnosti kroz period od 2001. do 2002. godine, jasno je vidljiv stalan prebačaj bodova ugovorenih s HZZO-om. U 2001. godini već je prebačaj ostvarenoga rada bio viši za 16,78%. Nakon preseljenja Djelatnost je uz zalaganje Uprave bolnice i županijskih vlasti opremljena najsuvremenijim uređajima za kliničku neurofiziologiju (Sinergy) i color dopler uređajem (Shimatzu).

Danas se Djelatnost sastoji od tri djela. To su odsjek za *cerebrovaskularne bolesti* kojega vodi dr. Lidija Maračić, uz dr. Frederica Ivana Silconija i dr. Paolu Riosa. *Odsjek za Opću neurologiju* vodi dr. Dolores Janko Labinac uz dr. sc. Lorenu Radolović Prenc. U poliklinici su zaposleni dr. Egidio Gregorović, dr. Mario Grbin, dr. Maurizio Juričić. Glavne sestre su Mirjana Bašić i Snežana Černe. Glavna sestra Djelatnosti je Nives Radolović. (popis svih djelatnika naveden je na kraju *Glasnika*). Liječnici i sestre Djelatnosti aktivno sudjeluju na kongresima, edukacijama, studijskim boravcima u zemlji i inozemstvu (teško je sve nabrojati). Uglavnom bili smo posvuda u Europi, Au-

Moždani udari 1996-2006				
Broj liječenih				
Godina	ISHCVI	TIA	IC	SAH
1996.	155	12	18	3
1997.	213	22	18	2
1998.	267	17	16	3
1999.	347	28	12	5
2000.	365	26	13	6
2001.	344	14	48	3
2002.	356	23	51	7
2003.	347	79	59	8
2004.	349	159	67	15
2005.	441	229	48	17
2006.	415	288	43	14
<b>Ukupno</b>	<b>3.599</b>	<b>897</b>	<b>393</b>	<b>83</b>

**Tablica 1.** ICVI ishemijski udar, TIA prolazni ishemijski napadaj, IC moždano krvarenje, SAH subarahnoidalno krvarenje.

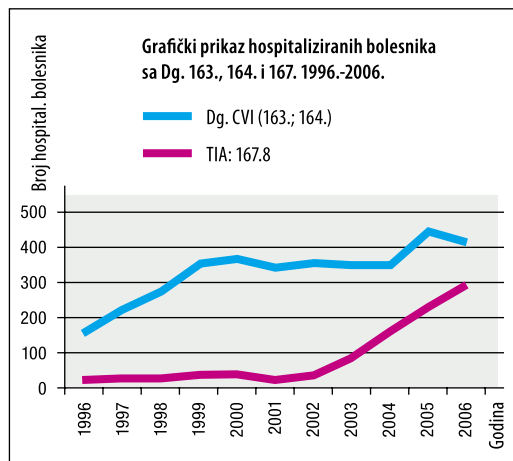
straliji, Americi i Aziji. Na pulskome neuropsihijatrijskom simpoziju redovno aktivno sudjelujemo. Vještačimo na sudovima, predajemo u školi za medicinske sestre, dr-



žimo predavanja na skupovima Zbora i Komore. Uz naporan rad nalazimo i vremena za druženja (uvijek uz stručna predavanja). Posebne prijateljske veze imamo s neurološkom klinikom i Zavodom za neuropatologiju KBC-a Rebro, klinikom KC u Rijeci i bolnicama Sestre milosrdnice i Sv. Duh u

**Tablica 2.** Grafički prikaz kretanja broja oboljelih od ishemijskoga udara.





Tablica 3.

Zagrebu. Također i s Institutom za kliničku neurofiziologiju UKC u Ljubljani, neurološkom klinikom u Tuzli, te neurološkom klinikom u Mostaru. Izvrsnu suradnju imamo i s Institutom Rugjer Bošković u Zagrebu. Svakako da smo u bolnici najbliži s našim dragim kolegama psihijatrima.

Potrebe za neurološkom dijagnostikom i liječenjem rastu u cijelome svijetu iz godine u godinu, a takav će trend zasigurno biti stalan, ponajprije zbog razvoja medicine uopće, produljenju očekivanoga života stanovništva i mnogim drugim razlozima.

S razvojem novijih dijagnostičkih metoda i razvojem neurološke dijagnostike i terapijskih mogućnosti, svake će godine sve veći i veći broj pacijenata tražiti pomoć neurologa. To dakako zahtjeva i proširenje sistematizacije Djelatnosti, kako liječnika tako i sestara. Neurologija, za sada u većini zemalja EU i našega okruženja nema priznate subspecialističke grane, a plan razvoja djelatnosti predviđa poslijediplomske doktorske studije za najmanje dvoje specijalista.

Iz godine u godinu povećava se potreba za našim uslugama. Najbolje je to razmotriti kroz najtežu i nažalost najčešću neurološku bolest - moždani udar. Ako razmotrimo Tablicu 1. jasno je vidljiv porast oboljelih od ove teške bolesti kroz zadnje desetljeće. Do 11. srpnja 2007. (samo ove godine) liječili smo 226 oboljelih od moždanog udara i 114 prolaznih ishemijskih ataka.

U stacionaru Djelatnosti pratimo godišnji porast broja hospitaliziranih bolesnika, te očekujemo i dalje sličnu tendenciju. Broj

liječenih u Djelatnosti bio je 1996. godine 1.164, 1999. 1.288, 2000. 1.308 bolesnika, 2001. 1.417, dakle porast iznosi od 1,6% do 8,1% godišnje. Godine 2006. liječili smo u stacionaru 1601 bolesnika. Zamislimo, kako je to izgledalo ne tako davne 1977. godine, kada je kroz 285 neuroloških i psihijatrijskih kreveta bilo obrađeno 1.907 oboljelih! Ukupan porast liječenih kroz zadnjih 10 godina iznosi 60%, a ugovorenih je 32 kreveta. Razlog porastu liječenih u Djelatnosti jest brojna starija populacija Županije, neriješeni socijalni problemi stanovništva, nedostatak kroničnih kreveta, hospicija itd. Možda je razlog i u popularnosti Djelatnosti koja je stekla (bez samohvale) ugled kod stanovništva. Posteljni kapaciteti djelatnosti stalno su nedostatni za 25-38%. Sigurno je popularnost neurologije općenito u svijetu nastala i napisima u medijima te činjenicom da je zadnje desetljeće bilo *Desetljeće mozga*. Popularnosti struke i shvaćanju važnosti struke, ovdje kod nas, dosta su doprinijeli i tradicionalni Neuropsihijatrijski simpoziji u Puli.

U Djelatnosti je stalno zaposleno 9 liječnika specijalista i 34 medicine sestre. Postoji jasan nedostatak viših medicinskih sestara (5 : 29 od idealnih 9 : 25). Umirovljenje dr. Vejnovića u 2007. godine, značio je odlazak zadnjeg iz „stare garde“, specijalista koji je stvarao Djelatnost.

Slično, kao u stacionaru i u poliklinici stalno raste broj usluga, a kadrovski kapaciteti nisu niti ovdje dostatni. Tako je primjerice EMG/NCV pretraga bilo 2.649 2001. godine, a 3.030 2006. godine. Sličan je porast svih dijagnostičkih pretraga.

Projekcije za budućnost su stvoriti Neurologiju kompatibilnom s neurologijama županijske razine u Europskoj Uniji. Također stvoriti i Djelatnost koja će osim liječenja oboljelih imati ulogu edukacijskog centra za građane Županije, medicinare i sve kojima je na srcu dobrobit čovjeka.

Zahvaljujem se na pomoći pri analizi statističkih podataka dr. Branki Sep-Ševerdija.